

Stanovisko Asociácie priemyselných zväzov a dopravy
na rokovanie HSR SR dňa 19. 08. 2024

Úprava podmienok národných víz pre vodičov (nariadenie vlády č. 113/2023 Z. z. o záujme Slovenskej republiky udeliť národné vízum vybraným skupinám štátnych príslušníkov tretích krajín (APZD))

Naše návrhy, ktoré sme smerovali k úprave neprimerane prísnych podmienok národných víz pre vodičov **neboli doteraz akceptované a požiadavke na osobnú diskusiu s Ministerstvom dopravy SR nebolo vyhovené.**

Zmenu podmienok národných víz požadujeme iba **vo vzťahu k vodičom autobusov** vo výkonoch vo verejnom záujme a dopravcom poskytujúcich služby na miestnej (MHD) alebo regionálnej (prímestskej) úrovni.

A. POŽIADAVKOU je, aby sa pre pozíciu 8331001 - vodič autobusu:

1. v § 1 ods. 2 písm. a) nariadenia **skrátilo obdobie povinného usadenia zamestnávateľa na území SR z 10 rokov 3 roky**
2. v § 1 ods. 2 písm. b) nariadenia skrátilo obdobie, počas ktorého **nesmie byť zamestnávateľ personálne ani majetkovo prepojený so zahraničnou osobou (ani v rámci EÚ) z 10 rokov na 3 roky**

Alternatívne navrhujeme, **aby pozícia 8331001 - vodič autobusu spadal pod nariadenie vlády SR č. 383/2023 Z. z. o záujme SR udeliť národné vízum vybraným skupinám štátnych príslušníkov tretích krajín vo vybraných zamestnaniach v oblasti priemyslu.**

B. ODÔVODNENIE

1. Lokálna úroveň

- ministerstvo vyjadruje obavy, že vodiči s národnými vízami sa presunú do iných krajín EÚ – naša požiadavka **smeruje k vodičom autobusov na lokálnej úrovni bez kontaktu s medzinárodným prostredím**
- ide nám o **dopracov poskytujúcich služby vo verejnom záujme** – mestskej a prímestskej hromadnej dopravy, výlučne na Slovensku
- dopravcovia platia vodičov kurzy KKV, ubytovanie, a zaväzujú si vodičov na viacročné obdobie aby pracovali výlučne pre nich.
- Hlavným predmetom činnosti týchto dopravcov je tuzemská pravidelná autobusová doprava objednávaná mestami alebo kraji pre príslušný región.

2. Nedostatok vodičov

- samotná existencia národných víz potvrdzuje, že na trhu práce je nedostatok vodičov

- nedostatok vodičov ohrozuje každodenný presun zamestnancov do práce a detí a študentov do škôl, pripomíname výpadky spojov koncom minulého roka v Trenčíne, Nitre, Bratislave, Košiciach
- nedostatok vodičov nie je o nízkych mzdách, ale o chýbajúcej pracovnej sile vôbec – pracovný trh je dlhodobo deprimovaný a sme na historicky najvyššom počte voľných pracovných miest
- kontrakty uzavreté verejným obstarávaním znamenajú aj značné obmedzenia vo mzdovej politike zamestnávateľov vo verejnom záujme, napríklad vysoká inflácia v posledných dvoch rokoch nebola ani zďaleka dopravcom kompenzovaná

3. Neprimerane prísne kritérium

- podmienka existencie zamestnávateľa viac ako 10 rokov a limit v prepojení na zahraničnú osobu neodôvodnenie obmedzuje lokálnym dopravcom prístup k pracovnej sile, predovšetkým tým novým a vytvára tak bariéru na vstup na trh novým hráčom. Z využitia sú napr. vylúčené tuzemsky pôsobiace firmy, ktoré vyhrali súťaže, a ktoré sú súčasťou renomovaných medzinárodných skupín pôsobiacich v osobnej doprave, pričom sa vôbec nemusí jednať o nejaké exotické destinácie ale napr. aj o susednú Českú republiku.
- nerozumieme rozdielnemu prístupu k štátu k nastavovaniu podmienok národných víz – iné typy národných víz majú nastavené podmienky výlučne spôsobom, aby eliminovali tzv. „mladé-neoverené podniky“ do 3 rokov alebo ich nemajú vôbec určené

4. Iné možnosti zamestnať zahraničnú pracovnú silu

- sme si vedomí, že zamestnať vodičov môžeme aj v rámci iných typov migračných procesov
- vítame zmeny v zákone o pobyte cudzincov, ktoré zrýchľujú procesy a posilňovanie kapacít zastupiteľských úradov (outsourcing časti konzulárnych služieb)
- **národné víza sú stále najrýchlejším spôsobom čerpania pracovnej sily vzhľadom na ich prednostné vybavenia na zastupiteľských úradoch**
- **národné víza odsúvajú iné pobytové konania** (vrátane víz pre podanie žiadostí o prechodný pobyt na Slovensku) **hlbšie do poradovníkov** zastupiteľských úradov, ktoré čakajú na vybavenie dlhšie
- musíme upozorniť, že počet pozícií, ktoré môžeme obsadiť na základe iných typov národných víz sa len v tomto roku viac ako strojnásobil
- pre neodôvodnene prísne pravidlá dokážeme dnes rýchlejšie zamestnať chyžnú ako vodiča autobusu vo verejnom záujme, ktorý ju vozí do zamestnania

5. Odchod vodičov kamiónov s národnými vízami za prácou do iných krajín EÚ

- ide výlučne o problematiku vodičov medzinárodnej kamiónovej dopravy a ich zamestnávateľov, nie autobusových dopravcov podnikajúcich v tuzemsku – takto nastavené podmienky pre kamiónovú dopravu vzhľadom na zneužívanie schránkovými firmami majú svoje opodstatnenie
- je na zváženie, že ak ministerstvo registruje prípady „útekov“ vodičov kamiónov za zamestnaním ďalej do EÚ, či národné víza nie sú rizikovým nástrojom a nemali by spadať pod „štandardné migračné režimy“ a nie zrýchlene

- nie je dôvodné, aby rovnako prísne pravidlá platili aj vo vzťahu k vodičom autobusov na lokálnej úrovni a vo verejnom záujme
- preto alternatívne navrhujeme, aby tento typ zamestnávateľov spadal pod nariadenie vlády SR č. 383/2023 Z. z. o záujme SR udeliť národné vízum vybraným skupinám štátnych príslušníkov tretích krajín vo vybraných zamestnaniach v oblasti priemyslu